

ONZE
VOGELS

53^E JAARGANG N^O 7, JULI 1992

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

se

Groenvleugel koningsparkiet

(*Alisterus chloropterus*) Tekst Harry van Doorne

Alisterus ch. chloropterus

Groenvleugel koningsparkieten komen voor in Nieuw Guinea en het zijn zéér mooie, kleurrijke vogels. Niet direct geschikt voor de beginners maar meer voor de wat verder gevorderde parkietenliefhebber.

Beschrijving man: Voorhoofd, bovenschedel, wangen en bef diep scharlaken rood. Op de achterschedel bevindt zich de scheiding tussen de scharlakenrode kleur van de kop en de violetblauwe nekkleur. Kleine vleugeldekveren zwartgroen, mediale vleugeldekveren bleek geelgroen, grote vleugeldekveren donkergroen. Grote vleugelpennen groen met een zwarte buitenvlag, welke zich hoofdzakelijk aan de binnenkant van de vleugels bevindt. Borst, buik en anaalstraak scharlakenrood, achternek, rug en stuit violetblauw, mantel zwart overgoten. Bovenstaartdekveren violetblauw, onderstaartdekveren scharlakenrood met violetblauwe onderpunt. Bovenste grote staartveren zwartblauw, onderste grote staartveren grijszwart. Aan de basis is de bovensnavel bleekrood uitlopend op grijze punt, de ondersnavel is grijszwart. Ogen oranje met donker iris. Poten donkergrijs, nagels zwart. Formaat ongeveer 36 cm.

Beschrijving pop: Kop en masker diepscharlakenrood. Mediale vleugeldekveren bleek geelgroen, maar in veel mindere mate dan bij de man,

verder zijn de vleugels dofgroen van kleur. Borst dofgroen, roodbruin geschubt, onderborst, buik en anaalstreek scharlakenrood. De kleurscheiding dofgroen/scharlakenrood loopt van vleugelbocht naar vleugelbocht. Bovenstaartdekveren dofgroen, onderstaartdekveren scharlakenrood. Bovenste grote staartveren dof blauwgroen overgaand in lichtgroen. Onderste grote staartveren grijszwart. Snavel als bij de man maar doffer bruinrood aan de bovensnavel. Ogen oranje met donkere iris. Poten donkergrijs, nagels zwart. Formaat 36 cm.

De huisvesting: De lengte van de volière moet ± 5 meter bedragen. Grootte van het nestblok, hoog 70 cm, bodem 27x27 cm en het invlieg-gat een doorsnede van 9 cm. Als nestmateriaal geniet bosgrond de voorkeur. Liefst een laag van 8-10 cm.

Voeding: Een juiste voeding is zéér belangrijk. Bij een verkeerde voeding volgen gemakkelijk darmstoornissen en de vogels raken hierdoor uit conditie. Ingevoerde groenvleugel koning-

sparkieten hadden vaak veel moeite om over te schakelen op een andere voeding. Met parkieten die in gevangenschap gekweekt zijn, zal men er minder moeilijkheden mee hebben. Groenvleugel koningsparkieten eten vruchten en groenvoer, dit geven we een paar maal per week. Dit doen we ook met de gekiemde zaden. Naast het grote parkietenzaad, geven we trosgierst en half rijpe mais aan de kolf. Ook op meidoornbessen en rozebotteis zijn ze gek. En natuurlijk mag een goed eivoer met voldoende dierlijke eiwitten niet ontbreken.

De kweek: Bij een goede voeding en huisvesting gaan groenvleugel koningsparkieten vrij gauw tot broeden over. Zij broeden éénmaal per jaar en de broedduur bedraagt 20 dagen. Aantal eieren 2 tot 7. De jongen vliegen na 5 weken uit. U moet wel voorzorgsmaatregelen nemen bij het uitvliegen van de jongen, zodat ze niet op volle snelheid tegen het gaas vliegen. Het beste is om takken aan de voorkant van de volière te plaatsen. Het 3de levensjaar zijn deze parkieten geslachtsrijp. Na de jeugdruis is al direct het verschil in geslacht te zien.

Geslaagde fok met nektarinia coccinigaster ofwel de splendid nektarvogel.

Toen ik in de eindjaren zeventig en de beginjaren tachtig zo succesvol was met de fok van de Nektarinia aziatica, zo'n 20 stuks waarvan ik er toch dertien volwassen heb kunnen krijgen, had ik geen idee dat het zo lang zou duren om ook resultaat met een andere soort nektarvogel te hebben. In 1989 lukte mij dat voor het eerst met de splendid. Daar komt 'ie nu mee zult U zeggen, na 3 jaar. Jawel maar leest U verder waarom. Mijn paartjes aziatica brachten samen hun jongen groot en ik verwachtte automatisch dat de afrikanen, want dat zijn de splendids, dit ook zouden doen en dat is in 1989 misschien ook wel gebeurd, maar de dag van uitvliegen van de eerste splendid vond ik 's middags het jong dood in de volièrè liggen. Een volièrè van 5 m lang, 2 m hoog en ± 3 m diep, vol met plantjes en slechts bewoond door dat ene paartje vogels. Omdat mijn vermoeden is, dat de

man het jong had opgejaagd, besloot ik bij een volgende broedpoging het mannetje uit te vangen en het popje eventueel komende jongen alleen groot te laten brengen en dit is intussen gelukt in 1991. Een minder grote volièrè 2x2 m en amper 60 cm diep, wel vol met planten en ook nu weer slechts bewoond door één paar vogels waarvan het popje erg lang bouwde aan een nestje in een stenen bakje van ± 10 cm rond en 6 à 7 cm diep. Veel gejaag en geruzie, want de splendids zijn behoorlijk agressief. Maar na 14 à 15 dagen broeden vond ik op de volièrebodem vier halve eierdopjes en dan denk je hallo twee jongen tegelijk. Eind juni was het helemaal niet warm en dagenlang stroomde de regen. Ik wist het al weer, voorlopig de zolder maar uitpluizen voor spinnetjes, want zonder deze voedseldiertjes krijgen we geen nektarvogel groot. Vanaf het eerste uur ging het popje voeren, en de

theorie dat pas geboren jongen de eerste 24 uur teren op de z.g.n. eierzak, heeft bij mij grote twijfels. Maar goed, het weer knapte na enkele dagen op en ik wist nog wel wat spinrijke plekjes. Hoe dikwijls en hoeveel ik ook voerde, altijd kwam het popje gelijk van het nestje wanneer ik de spinnen in een schaatje deed en ze voerde volop. Van tijd tot tijd, als het popje zelf gegeten en gebaad had, joeg het mannetje haar meedogenloos tel terug naar het nestje als het naar zijn mening te lang duurde. Af en toe werden ook enkele encytraën gevoerd en ik besloot wat kleine krekels te geven. Maar waarom geeft zo'n vogel zijn jongen nu wel spinnen soms tweemaal zo groot als die krekeltjes, maar die krekeltjes zelf helemaal niet. Mij een raadsel en hier is er nog één. Maden werden niet gevoerd, de made van de wasmot, tweemaal zo groot en 3x zo dik wel. Omdat de maden zich verpopt had-

De Agap

den knipte ik een gaatje in de deksel van het plastic doosje en de uitgekomen vliegen werden na 10 dagen ook gevoerd. Er werd onmogelijk veel gevoerd, zelfs met kleine stukjes fijn geknipte druif en ik dacht zo, alle beetjes helpen. Intussen had ik het mannetje uitgevangen, ook vanwege het te felle jagen achter het popje. Intussen had ik enige tientallen jonge wandelende takken en ik besloot ook die als voedseldiertjes te verstrekken hetgeen wonderwel lukte en ik begreep dat mijn kans van slagen zeer was toegenomen. Edoch zo'n honderd jonge takjes van ± 2 cm lang en amper 1 mm dik, zijn ook snel opgevoerd en eitjes van deze voedseldiertjes komen pas na 4 tot 6 maanden uit. Geweldige hulp van kollega Piet en vriend Francis, welke mij samen nog wel enige honderden jonge wandelende takken gaven, welke zeker hebben bijgedragen tot het grootbrengen van.....één jonge splendid welke na 18 dagen schitterend omhoog kwam zeilen 's morgens om 9 uur, nadat ik reeds om 7 uur had postgevat om een en ander niet te missen. Voor hen die de splendid nog niet kent, verwijs ik naar Onze Vogels van mei 1991 waarin U een zeer mooie splendid man ziet afgebeeld op blz. 209, echter met als onderschrift, koperen naktarvogel. Op de kleinere foto links ziet U deze echter afgedrukt en hier is kennelijk de ondertiteling abusievelijk afgedrukt. Bij een tweede broedresultaat werden nog twee vogels grootgebracht, en omdat ik dacht dat de man toch af en toe meevoerde heb ik deze niet uitgevangen en vond ik de 16e dag het nestje (het stenen bakje althans) volkomen leeg, jongen inclusief nestmateriaal (foutje, en eigenlijk onvergeeflijk dom.) U begrijpt dat ik met dat ene jong zeer in mijn schik ben en omdat ik deze nu 10 maanden oud gekoppeld heb aan een ± 3 jaar oud mannetje, hoop ik dit jaar met 2 stel splendids op dubbel resultaat. De jonge pop heeft U op de laatstgehouden Bondsshow kunnen bewonderen en mocht ik mijn tweede oorkonde voor fok van naktarvogels ontvangen. De NBvV zeg ik hiermede mijn hartelijke dank en U allen wens ik ook de beste resultaten met uw vogels.

Tekst: Bob van Schie
Foto: C.Scholtz/vd Hoven

De eerste monografie over onze agaporniden is bij mijn weten die van Helmut Hampe (1). Geschreven in 1934 wordt hierin gesteld dat de cana's de rijstvelden bezoeken en daar grote schade aanrichten. Deze opmerking is door latere auteurs waarschijnlijk klakkeloos overgenomen. Het verbaasde mij namelijk dat enkele in 1988 geïmporteerde paren geen paddy, geweekte paddy, gekiemde paddy, bruine rijst, witte rijst, enz. wensten op te nemen ondanks het feit dat ze gerantsoeneerd gevoerd werden en worden. Dank zij de bereidwillige medewerking van het consulaat in Antwerpen ontving ik de volgende informatie uit Malagasie. (De huidige naam voor Madagaskar.)

Agapornis cana (Gmelin, 1788)

Franse naam: Inséparable à tête grise

Duitse naam: Grau Köpchen

Engelse naam: Grey-headed Lovebird

Inlandse namen: Sarivazo, Kariaka.

Status en verspreiding:

Een endemische soort op Madagaskar, uitgezet op talrijke naburige eilanden, soms met langdurig succes zoals op de Comoren Archipel (Ngazidja, Mwali, Ndzuani, Maore (Louette, 1988) en op de Seychellen (Mahé, Silhouette) (Penny, 1974). Op Madagaskar zelf is de soort verspreid over het gehele eiland met uitzondering van de centrale hoogvlakte. Ze wordt sporadisch aangetroffen in het oostelijke deel van het eiland, maar is in het noorden, westen en zuiden een normale verschijning. (Langrand)

Taxonomie

Er worden twee soorten erkend. Het nominatieve ras *Agapornis cana cana* (Gmelin) kent haar verspreidingsgebied over het hele eiland met uitzondering van het halfdroge zuiden waar ze wordt vervangen door *Agapornis cana ablectanea* (Bangs).

Gedrag

Buiten de nestperiode zwerft ze rond in groepen van 5 tot 30 vogels, het laatste vooral wanneer er plaatselijk veel voedsel wordt gevonden. Men ziet ze vaak in gezelschap van de Fodi (*Fodi madagascariensis*). De Sakalava wever (*Ploceus sakalava*) of de Madagaskar non (*Conchura nana*).

Habitat

De soort frequenteert de bosranden van het oorspronkelijke regenwoud. Het centrum van het half droge kreupelhout, de secundaire bebouwing en gecultiveerde gronden. Dit vanaf de zeespiegel tot 1500 m hoogte, echter voornamelijk tussen 0 en 1000 meter (Langrand).

Voeding

De Cana voedt zich voornamelijk met graszaden. Rijst in de aar schijnt nauwelijks opgenomen te worden, hoewel men de soort vindt op de cultuurgronden nadat de oogst is binnengehaald.

Nestelen

Er wordt genesteld in november en december. Het nest bevindt zich in een holte van een stam of een tak. In het wild worden 3 eieren gelegd. Dilger (1960) (3) geeft aan dat in gevangenschap 3 à 4 tot 6 eieren worden gelegd. Alleen de pop broedt, dit duurt 23 dagen en de jongen vliegen uit na 43 dagen. Soortgelijke gegevens worden verstrekt voor de zeven andere soorten die men in Afrika aantreft (Fry & Al., 1988).

Bedreigingen

Jacht en vangst: onbestaand vangst voor export. De soort heeft een betrekkelijk groot economisch potentieel als kooivogel en wordt daarvoor gevangen. De inlandse vraag is zeer gering, zelfs als de vogels worden aangeboden voor 1400 malagasische frank per paar. (1400 mfg = 55 franse frank; 3 ffr is ruwweg 1 nlg (gulden). De internationale markt daarentegen vertegenwoordigd door Europa, de

o r n i s c a n a

U.S.A. en Japan, is wel geïnteresseerd. Volgens de gegevens van de Service de La Protection de La Nature, een departement van het Ministère de La Production Animale et des Eaux et Forêts werden in 1986 7.133 exemplaren uitgevoerd, in 1987 6.688 en 1988 10.356. Een paar wordt in Duitsland of in Frankrijk verkocht tussen 300 en 500 ffr. (Thoevenin, pers.mededeling). 250 paar werden verzonden naar de U.S.A, waar in de handel per paar 630 ffr. betaald wordt maar slechts 63 ffr. voor een man (gould, E., 1989).

Verdwijning uit het voorkeursmilieu:

De Cana schijnt niet afhankelijk te zijn van het regenwoud om te overleven. Voedsel- en nestplaatsen worden ook vaak aangetroffen in gebieden met secundaire bebouwing maar wél in de buurt van hoge bomen. Daarvan blijft ze afhankelijk i.v.m. de nodige nestholtes.

Kweek in gevangenschap

De Cana wordt met succes door professionele kwekers en door liefhebbers in verschillende landen van

Europa gekweekt (Lernould, J.M., pers.med.) evenals in de U.S.A. (Gould, E. Litt.1989) en zeker ook in Japan. Het legsel bedraagt doorgaans 3-4 eieren. De productie buiten het land van oorsprong dekt de vraag niet, zeker als rekening wordt gehouden met de lage kosten bij aankoop in Madagaskar en de hoge produktiekosten bij kweek in gevangenschap. De kweek resultaten zouden waarschijnlijk wel verbeteren door een betere kennis van de biologie van deze soort in de vrije natuur. Vergeleken met de andere Agaporniden wordt de Cana minder gehouden omreden de minder opvallende kleuren, zijn minder ontwikkeld sociaal gedrag en de individuele schuwheid. (Lernould, J.M., pers.comm.) De Cana heeft weinig weerstand tegen virale ziekten en de verliezen tijdens de verzending kunnen zeer hoog zijn. (Donty J.B.pers.comm.)

Legale status

De Cana staat ingeschreven in sectie III van de Nationale Wetgeving, gebaseerd op de Conventie van Londen van 8 november 1933 en de Ordonnantie NR60-126 van 3 oktober 1960

alsook het decreet NR88.243 van 15 juni 1988, dat artikel 1 en 2 van decreet NR61-096 d.d. 16 februari 1961 wijzigt. Alle soorten ingeschreven in sectie III worden beschouwd als "jachtwild" en zijn dus aan de jachtwetgeving ondergeschikt. Het jachtseizoen loopt vanaf de eerste zondag in mei tot de eerste zondag in oktober. Internationaal gezien is de Democratische Republiek Madagaskar een cites lidstaat sedert 1975. Alle papegaaiachtigen van Madagaskar werden geplaatst op Annex II (Nicoll en langrand).

Bibliografie

- 1) Helmut Hampe:
"Die Unzertrennlichen"
Verslag Gottfried Helène,
Pfungstadt/Darmstadt
1e druk 1934.
- 2) Langrand "Guide to the birds of
Madagaskar", Yale University
Press 1990.
- 3) Dilger, W. "The Comparative
Ethology of the African parrot,
Genus Agapornis"
Zeitschrift für Tierpsychologie,
december 1960.

Persoonlijk commentaar:

1. Langrand stelt: de eieren worden bebroed door beide geslachten (pag.211). Dit is onjuist, alleen de pop broedt.
2. Dilger geeft een broedduur van 23, 1 dagen voor 8 eieren waarvan er 4 jongen uitvlogen. Uit persoonlijke ervaringen van de afgelopen 4 jaar blijkt echter dat dit 18 max. 19 dagen moet zijn. Waarschijnlijk werd geen rekening gehouden met het feit dat niet direct vanaf het eerste ei wordt gebroed.

W.v.d.Veen.

Praktische kweek van Grasparkieten

Ervaringen en vragen.

Broeden en broedresultaten.

Inleiding

"Goed gebreed, slecht gebreed", allemaal kennen en horen we deze woorden en we zoeken ijverig naar oplossingen, zodat het ons niet weer zal gebeuren. Toch komen deze woorden in gesprekken en artikelen na tientallen jaren parkietenkweek nog altijd voor. Leren we dan niet van collega-kwekers, zijn de leerboeken niet bijgewerkt, of schuilt er toch waarheid in de uitdrukking dat het krijgen van jonge grasparkieten bij gerichte kweek een loterij is, en hoe meer loten hoe meer kans? Onderzoek naar optimale levensomstandigheden en broedgedrag, met een korrekte verslaggeving is dringend gewenst. Het zou al vooruitgang betekenen als ieder in berichten en verslagen altijd zou vermelden wat de nest- en broedresultaten zijn.

De vraag "Goed gekweekt, slecht gekweekt?" kunnen we het best beoordelen naar de resultaten van de vogels in hun oorspronkelijke omgeving en naar de variatie in aantal uitgevlogen jongen die in de natuur per koppel optreedt. De plaats waar de vogels tot broeden overgaan wordt gekenmerkt door een grote overmaat aan voedsel, door goede levensomstandigheden als licht, water en temperatuur, en verder wordt een goede plaats pas een broedplaats als er voldoende nesten naar keus van de vogels aanwezig zijn. De meeste nesten worden gevonden in grote dode Eucalyptusbomen, omdat daar holten voorkomen die door andere vogels zijn gemaakt of zijn ontstaan door vermolming bij een afgebroken tak. Nesten in levend hout worden veel minder aangetroffen omdat daarin nauwelijks holle ruimten zijn. De vogels knagen niet zelf een nest, niet in dood hout, niet in levend hout, en dat is merk-

waardig als we zien hoe graag parkieten knagen aan het hout van koolen en voliëres. In de vrije natuur fatsoeneren ze hooguit de nestingang of brengen wat meer model aan in de nestholte. De vorm van de nesten is van minder belang en berust op persoonlijke voorkeuren van vooral de pop. Er worden nesten aangetroffen

met een invleggat van 3 cm, maar ook van 6 cm. De eigenlijke nestkom kan op 26 cm onder het invleggat liggen, maar ook enkele meters daar vandaan. Hoewel erg kieskeurig, zijn de stellen niet erg trouw aan een eenmaal gekozen nest.

Enig idee van de grootte van een kolonie broedende parkieten krijgen we uit de vondst van 20 nesten verspreid over een oppervlak van 300 meter lengte en 100 meter breedte, waarbij de nesten slechts in een klein aantal bomen werden aangetroffen. De onderlinge afstand van de nesten speelt geen rol voor de paren, want er worden nesten gezien die meters uit elkaar liggen, terwijl er keus in overvloed is (in onze ogen).

Als de vogels in een toekomstig broedgebied aankomen, zijn bij de mannen de geslachtsorganen reeds ver ontwikkeld, maar bij de poppen treedt de ontwikkeling pas op als de broedplaats en het nest definitief zijn vastgesteld, en dan is de ontwikkeling ook vrij snel. De verschillen in ontwikkeling van de geslachtsorganen is bij de verschillende vogels in de groep sterk uiteenlopend, en het duurt dan ook 3 tot 4 weken voordat alle stellen hun eerste ei hebben gelegd. Bovendien is het lang niet zeker dat de man die de pop voert op het nest, inderdaad ook de vader is van de bevruchte eieren in het nest.

In een bepaald broedgebied kan niet gesproken worden van een piek in de ei-productie, noch knaagdrijf, noch dicht bij elkaar broeden is van invloed gebleken op het tijdstip van leggen van het eerste ei. Vertrouwd klinkt de waarneming dat in de natuur de geconstateerde broedduur wisselt van 16 tot 20 dagen en dat de jonge vogels uitvliegen tussen de 27 en 48 dagen na de geboorte. Het aantal eieren per nest loopt uiteen van 2 tot 7 stuks, met een gemiddelde van 5 stuks (afgerond van 4,6 uit honderd nesten). Veelzeggend is de constatering dat het gemiddelde nestsucces slechts 63%

bedraagt, waarbij nestsucces wordt omschreven als: **het percentage van de nesten waarin minstens één jong werd uitgebroed.** Het broedsucces is nog minder nl. slechts 40%. Daarbij is broedsucces omschreven als: **het percentage aan uitgevlogen jonge vogels ten opzichte van het totaal aantal gelegde eieren.** Afgezien van onbevruchte eieren (20%), komt het voor dat de nesten verlaten worden o.a. door verjagen door andere holenbroeders en ook door eierroof (samen 25%). Niet geheel verstoorte nesten worden geplunderd door rovers en nog eens rond 20% van de eieren gaat daarmee verloren. Tenslotte valt nog eens 5% van de jonge vogels ten prooi aan roofvogels

die bedelende jongen aan de nest-ingang wegpikken. Een en ander betekent dat slechts 2/3 van de nesten met de bevruchte eieren een of meer levende jongen oplevert, en dat van alle gelegde er in de natuur slechts 42% uitgroeien tot vliegvlugge vogels. Deze tragische toekomstverwachtingen voor jonge vogels in tabelvorm weergeven:

	Percentage t.o.v. gevormde paren	het aantal bebroede nesten
nesten met eieren	75%	-
nestsucces	71%	94%
nesten met jong op stok	50%	67%

	percentage t.o.v. totaal gelegd	het aantal eieren bebroed
bebroede eieren	74%	-
uitgekomen jong	59%	80%
jongen met dons	45%	62%
uitgevlogen jong	42%	57%

Vanzelfsprekend volgt nu de vraag wat de resultaten zijn bij de gerichte kweek in kooien en volièeres. Daar hebben we niet te maken met verliezen door roofdieren en de voeding van onze vogels en hun leefomstandigheden mogen zo veel beter geacht worden dan in de natuur. Daar staat tegenover dat we vogels veranderd hebben naar onze inzichten van schoonheid en dat er van vrije wil in nestkeus of van partner nauwelijks sprake is. Schakelen we alle verliezen door roofdieren, voeding, water enz. uit, dan zouden we moeten vinden: per 10 geplande koppels tussen 7 en 8 nesten met eieren en in 2 rondes per seizoen in elk geval 75 eieren. Met een broedsucces van 62% levert dat 47 jonge vogels. **Rekening houdend met variaties in broedsucces van 40 tot 70% kunnen we per 10 geplande koppels spreken van een slecht seizoen als we minder dan 30 jonge vogels op stok hebben gekregen en van een goed seizoen is er sprake als we er in slagen om 55 jonge vogels te doen uitvliegen.**

In de literatuur zijn weinig exacte gegevens vermeld over aantallen jonge vogels uit de daarbij horende kweekstallen. In 1977 vermeld Hutchinson een nestsucces van 77% en een broedsucces van ca. 40% en in de laatste jaargangen van Budgerigar World trof ik vermeldingen van slechte broedsuccessen bij 4% en 27% aan uitgevlogen jonge vogels, regelmatig voorkomende broedsuccessen

van 40-50% en een goed broedjaar bij een broedsucces van 75-80%, dus alle percentages t.o.v. het totaal aangelegde eieren. Uit eigen waarnemingen heb ik vastgesteld dat het aantal gelegde eieren niet duidelijk afwijkt van het aantal in de vrije natuur, al schommelt het jaarlijks gemiddelde tussen 4,2 en 5,5 per nest. Opvallend is wel dat het aantal nesten met 4-5

jongen in het wild in procenten gerekend groter is dan in de kweek. Waarschijnlijk omdat in het wild nagenoeg geen nesten van 7 of 8 stuks voorkomen, en in de gerichte kweek wel. Met broedresultaten met resp. 23-10 en 25% bij nestresultaten van resp. 72-25 en 53% in de afgelopen jaren, moet ik me toch wel afvragen wat er zo duidelijk mis is met mijn hobby-kweek. Sinds lang weet ik dat ik noodgedwongen vrij lang inteelt heb bedreven met mijn grijsvleugels en ik ben geneigd daar dan ook de oorzaak van de slechte resultaten te zoeken (veel onbevruchte, niet levensvatbare eieren). Waarschijnlijk zijn het schijn-excuses als ik aanvoer dat ik de laatste 2 jaren de nadelige gevolgen van een voedingsstoornis bij mijn vogels had en dat bij kleine aantallen kweekstallen mislukkingen in de teelt nu eenmaal zwaar doortellen.

Litt.: Breeding and Mortality, E. Wyndham, Emu 82,p.240 ev. Nesting Behaviour, Behaviour 1977,p.280 ev. R.E.Hutchison.

Prob.14: Betere broedresultaten in theorie

Als alle denkbare maatregelen zijn genomen wat betreft de verzorging en de voeding en de broedresultaten naar kwaliteit gemeten goed zijn maar desondanks het aantal jongen op stok op zijn minst gesproken te wensen overlaat, dan zijn er nog slechts drie manieren om daarin verbetering aan te brengen, nl.:

- Verhogen van de vruchtbaarheid in de stam door het inkweken van wel goed vruchtbare, stamvreemde vogels.
- Verbetering van de bevruchting, waardoor het aantal onbevruchte eieren duidelijk omlaag moet gaan.
- Het intensiever maken van de kweek door het inzetten van reservevogels om het mogelijk aantal nesten te verhogen.

Verbetering van de vruchtbaarheid

Bewust koos ik destijds voor het beperkte aantal van acht broedkooien omdat dit het minimum is voor het kweken op kleur, dus grijsvleugel lichtblauw. Is dat advies destijds van minstens acht kooien terecht geweest? Nodig zijn acht stellen en gezien de praktijk kunnen we daar zes broedende paren van verwachten, en dus 60 eieren in twee rondes. Normaal levert dat 36 jonge vogels op, maar rekening houdend met minder goede broedseizoenen moeten we ervan uitgaan dat we slechts 24 jong op stok zullen krijgen. Bij een schatting van 20% aan vogels die op tijd geschikt zullen zijn voor deelname aan de wedstrijd, betekent het, dat we aan het eind van het jaar met vier of vijf jonge vogels aan de tentoonstelling kunnen deelnemen. Indien we echt willen spelen om de hoogste prijzen, is dat aantal wel wat laag en volgens berichten uit Engeland is dan ook het advies voor het minimum-aantal broedkooien inmiddels opgeschoven naar 12 broedkooien. Door het kleine aantal broedstellen komt er veel nadruk te liggen op de vraag naar eigen voorkeur. Wil je een bepaalde kleur of tekening en wil je die zo goed mogelijk, of wil je mooie vogels, goed van postuur en voorkomen, zonder dat de kleur of tekening erg veel uitmaken? Beiden tegelijk gaat in de praktijk niet, bij dit kleine aantal nesten moet dan teveel middelmaat aan kleur bij de goede postuurvogels worden aanvaard en teveel middelmaat aan postuur bij de goede kleurvogels voor lief worden genomen. Ik zelf vind mijn keus voor "Kleur" de moeilijkste keus, want er zullen regelmatig vreemde vogels moeten worden aangeschaft om grootte en type op pijl te houden en liever, te verbeteren. Dat is noodzakelijk als wilt dat de keurmeester jouw streven naar perfectie met een redelijk hoog puntenaantal kan waarderen. Maar het is moeilijk om tot de goede aanvulling te komen, want de vogel van buiten zal toch enigszins in kleur en tekening bij het ideaalbeeld moeten passen. Mijn kieskeurigheid heeft ertoe geleid dat

ik nu genoodzaakt ben de vruchtbaarheid van mijn stam aanmerkelijk te verbeteren, want het aantal levensvatbare eieren is de laatste jaren duidelijk te laag, gemeten naar een normaal broedsucces. Met mijn nieuw aangekochte vogel heb ik zeker water in de wijn moeten doen om deze eigenschap te verbeteren. Overigens komt na de aankoop nog de moeilijkste beslissing van alles nl. wat of wie wordt er gekoppeld? En wat doe je als blijkt dat uit de gekozen koppeling prima vogels ontstaan, in grote aantallen, maar ja, dat ene kleurfoutje, dat beetje bont op de schouders. Hopen dat het dominant en gebonden aan Opaline vererft? Geen risico nemen met nog een jaar kweken met goede jongen uit dit nest? Een jaar goede vogels met een kleine fout en daarna jaren spijt? Goed, er is gekozen voor verdere nakweek en volgend jaar is er meer be-

kend van dit spel met chromosomen. Hier past het op te merken dat aanschaf van een willekeurige vogel, goed en passend zoals hierboven geschetst, kan leiden tot inkweken van een groot aantal verborgen andere eigenschappen, die bijvoorbeeld uit kunnen werken op veerlengte, vorm van keelsoppen enz. en het daarom verstandig om de nieuwe vogel de eerste 2 jaar als een aparte lijn in de kweek te houden en bovendien kan het wijs beleid zijn om verdere nieuwe aanschaf steeds bij hetzelfde adres te doen, immers daarvan weten we wat we kunnen verwachten.

Eerder al noemde ik het aantal criteria waarop ik wil (en moet) selecteren. Nog scherper doorvoeren naar vruchtbaarheid en dus fraaie vogels wegdoen uit nesten met slechts weinig jong op stok? Willen we geen ri-

sico lopen dan is het antwoord natuurlijk: "Ja, en goede vruchtbare vogels bijkopen". Hoewel, op die manier raak je snel uit de uitverkoren kleur en/of tekening. Er is een groot risico dat het aan het eind van de jaarlijkse selectie moet merken dat het aantal blauwe vogels toch wel wat weinig is en dat de grijsvleugels maar dunnetjes vertegenwoordigd zijn. Oppassen dus, want uit de resterende vogels van je voorkeur mag je voor herstel van de stam slechts rekenen op 2 tot 4 geschikte kweekvogels en dan moeten die nog van het goede geslacht zijn ook. Nee, een klein aantal broedkooien is eigenlijk niets, maar het is wel uitdagend, vooral als de keurmeester vindt dat de vogels gemiddeld 88 punten waard zijn en als blijkt dat je met 89 punten nog meespeelt in de wedstrijd ook...

Dus toch maar doen, elk jaar een nieuwe vogel erbij en uitproberen.

ysel

De

Satinet: zin en onzin

Het is wel zeker dat er omtrent het fenomeen satinet een babylonische spraakverwarring heerst. De meeste kwekers zal het een zorg zijn wat een satinet is; ze proberen een goede te kweken.

Ik zou graag beginnen met een opsomming te geven van wat enkele auteurs zeggen over het erfelijk mechanisme, maar hiervoor zal ik uitleggen wat een satinet is. Satinet onderdrukt bijna alle melanines in een vogel: slechts een kleine hoeveelheid melanine is over, langs de schacht van de veer en dit verschijnt als bruin, of liever verdund bruin. In de donsveren kan men dit grijsachtig bruin zien als men de veren opblaast. Zulk een satinet is dus geen ino (albino, lutino of rubino), hoewel het oog bij beide mutaties rood is. In de volière is het moeilijk onderscheid te maken tussen beide mutaties. (Soms wordt een feo wel ino genoemd. Dit is natuurlijk niet juist).

Onder de theorieën het volgende: Jan Kuiper ("Pietpraat over kleurkanaries", 1977) beschrijft de satinet kanarie en stelt vast dat die oorspronkelijk verscheen in de isabelserie. Ondanks dit, is, volgens hem, satinet een oorspronkelijke mutatie, die ingefokt kan worden in de vier klassieke kleuren: groen, agaat, bruin en natuurlijk isabel. Jan Kuiper is leerling van de beroemde Veerkamp en Kuiper's boek (Pietpraat) is de bijbel aangaande kleurkanaries. Maurice Pomarede (in C.C.B.A., april 1981) geeft twee mogelijkheden: 1. "De satinetfactor is oorspronkelijk", hetgeen dezelfde theorie is als die van Jan Kuiper en 2. "De satinetfactor is een allelomorfe van de Z+, en daardoor ook van Z" (Pomarede gebruikt andere symbolen, omdat hij in een andere taal schrijft; Z+ staat voor niet-agaat, Z voor agaat). Hij stelt ZS voor voor de satinetfactor en refereert aan Dhr.M.Hausse, "die vervolgens een en ander heeft voorgelegd aan het comité van keurmeesters". (Journal des Oiseaux no.132). (Noot:

allelomorfe klinkt gecompliceerd, maar het betekent een tweede mutatie van een reeds gemuteerd gen.) In ditzelfde artikel zegt Pomarede: "Volgens onze hypothese zal een kanarie noodzakelijkerwijs behoren tot de volgende genotypen:

Mannen: $\frac{rb+zs}{rb+zs}$ of $\frac{rb+zs}{rb\ zs}$ of $\frac{rb\ zs}{rb\ zs}$

(De eerste formule stelt een agaatsatinet voor, de derde een isabelsatinet en de tweede een agaatsatinet split voor isabelsatinet).

en poppen: $\frac{rb+zs}{Y}$ of $\frac{rb\ zs}{Y}$

(De eerste is een agaatsatinet en de laatste een isabelsatinet). Enkele verschijnselen schijnen te bewijzen dat er inderdaad slechts twee satinet typen zijn: de agaatsatinet en de isabelsatinet. Pomarede vermeldt deze verschijnselen: "Een kruising tussen een typische man satinet met een klassieke agaat pop, levert nooit groene of bruine op, slechts isabelsatinetten en agaten die split zijn voor satinet". "Een agaatsatinet man, gekruist met een typische pop satinet (= isabelsatinet) levert agaat-satinet mannen, die gekruist met een klassieke isabel pop (op hun beurt) agaatsatinetten, isabelsatinetten en agaten en isabellen maar nooit groene als nakomelingen hebben". Pomarede zegt: "Zolang deze waarnemingen niet worden tegengesproken, zou men moeten toegeven dat het zeer waarschijnlijk is dat satinetten in slechts twee typen bestaan". Maar, in zijn conclusie geeft hij toe dat er enige onzekerheden blijven bestaan met betrekking tot het ermee corresponderende gen. Is dit nu een allelomorfe van de agaatfactor, of is het een ander, er dichtbij op het chro-

mosoom gelegen gen?" Jan van Mol (C.C.B.A.1983) zegt dat volgens hem de satinetfactor gebonden is aan de agaatfactor en dat slechts agaten en isabellen deze factor bezitten. Dit verklaart (aldus) dat er geen bruinsatinetten of groensatinetten zijn. Zijn theorie is hetzelfde als Pomarede's tweede theorie. G.Walker heeft dezelfde theorie als J.van Mol (Colored, type and song canaries, a complete guide 1987). Feit is dat alle auteurs die boven vermeld staan het hebben over de kanarie. Wat mij bezighoudt en opvalt is dat er satinetten zijn die uit ongemuteerde ouders ontstaan en die ook in het wild voorkomen. Het is naar alle waarschijnlijkheid onmogelijk dat zulke satinetten in genetisch opzicht een allelomorfe van de agaatfactor herbergen. Helaas is het onmogelijk te bewijzen dat deze satinetten dezelfde mutatie hebben als de kanarie. Aldus is het dus mogelijk dat deze vogels een andere mutatie laten zien, dus géén satinet, hoewel ze hetzelfde genotype hebben. Maar, hoe dan ook, bij de groenling is het wel mogelijk te bewijzen dat satinet dezelfde mutatie is als bij de kanarie, immers een kruising tussen een satinet kanarie en een satinet groenling levert uitsluitend satinetten op. Maar hoe te denken over de satinet merel, huismus, zanglijster. Ze komen in de natuur immers voor! Er zijn twee mogelijke verklaringen:

1. De satinetfactor is een oorspronkelijke mutatie (op het X-chromosoom) die gelegen is op bijna dezelfde plaats als de agaatfactor. Deze theorie vertoont geen discrepantie met wat bekend is bij de kanarie en groenling, omdat deze theorie bijna zeker de mogelijkheid van een crossing-over uitsluit.
2. De satinetfactor kan bereikt wor-

Satinet huismus.

den op twee manieren: in twee stappen: normaal-agaat-satinet, of in één stap: normaal-satinet. In dit geval zijn alle satinetten dezelfde mutatie van één enkel gen. Als deze theorie waar is, mag de satinet-factor in beide gevallen beschouwd worden als een allelomorfe van agaat en deze theorie vertoont ook geen discrepantie met wat bekend is over de satinet kanarie.

Hoewel beide theorieën in de praktijk weinig verschil zullen maken, zijn ze in feite geheel verschillend. Satinet is gesitueerd op het X-chromosoom, welke theorie we ook aanhangen. Het is recessief ten opzichte van alle vier klassieke kleuren (groen, agaat, bruin en isabel). Het zal duidelijk zijn, dat een satinet groenling een gele satinet zal zijn, terwijl bijvoorbeeld een satinet huismus een witte vogel zal zijn. Beide vogels zijn satinetten en beide hebben rode ogen, door het ontbreken van melanine in het oog. Satinet mag niet verward worden met ino. Ino vogels laten in het geheel geen pigment zien. Een albino is een witte ino en een lutino is een gele ino. De reden waarom ik deze mutatie hier vermeld is, dat er enige verwarring schijnt te bestaan bij de groenling wat betreft lutino en satinet. Ino vereeft autosomaal (niet geslachtsgebonden) en is altijd recessief. Nu noemen sommige mensen een satinet groenling wel een lutino. In feite hebben ze het dan over een erg lichte satinet. Zo'n vogel is geen lutino, er is altijd enig pigment aanwezig in zo'n zogenaamde "lutino" en gepaard met een andere satinet zullen de jongen allemaal satinetten blijken te zijn. Men maakt deze fout in Groot Brittannië, maar in Nederland is het nog erger: voor de "ino" is er een officiële stan-

daard, de satinet wordt niet erkend en men vraagt de keurmeesters mild te zijn als ze een "ino" keuren, vanwege de aanwezigheid van nog enig pigment! Hetgeen natuurlijk baarlijke nonsens is. Er is ook geen standaard voor de "lutino" groenling; die bestaat gewoon niet! Zo staan de zaken al enige jaren. Op 19 mei 1990 stond er een afbeelding in Cage and Aviary Birds van een satinet merel. Bob Partridge (de mutatie specialist) heeft gelijk als hij deze vogel een satinet merel noemt. Het is jammer dat in Groot Brittannië deze satinet betiteld wordt als "cream" op het vasteland van Europa is deze mutatie niet zeldzaam; hij wordt al vele jaren gekweekt en zulk een vogel (altijd een pop) wordt af en toe in de natuur waargenomen. Ook bij de zanglijster is deze mutatie niet zeldzaam, maar de expressie van deze mutatie is anders bij deze vogel: zowel de pop als de man lijken erg op een albino vanwege het originele (lichtere) pigment. De satinet merel man is donkerder, hetgeen geen verbazing zal wekken als we in overweging nemen dat een merel man oorspronkelijk volledig zwart is. Het kweken van satinet merels en zanglijsters is niet gemakkelijk. Het gezichtsvermogen van deze satinet vogels is erg slecht, vooral bij de mannen, hetgeen te verklaren is uit het feit dat mannen twee genen nodig hebben om hen tot een satinet te maken. Beide vogels hebben een

haat-liefde verhouding met hun partner en een tamelijk hoog ontwikkelde balts. Vooral bij merels kan een klein misverstand resulteren in het doden van de andere partner. Bovendien resulteert het zwakke gezichtsvermogen van met name de man bijna altijd in onbevuchte eieren. De beste paring is een split man met een satinet pop, een goede tweede is split man en normale pop. Met name bij merels zal de pop de mooiste tentoonstellingsvogel zijn. Bij huismussen hebben we min of meer hetzelfde probleem, hoewel het niet onmogelijk is, zoals bij groenlingen, om jonge vogels te kweken met een satinet man. In de praktijk echter zien we weinig satinet huismus mannen. Toch is het een uitdaging satinetten te kweken bij inlandse vogels en het kan van voordeel zijn te kweken in een volière die niet in de felle zon ligt, maar in de schaduw. Enige bedekking met rietmatten zal de resultaten verbeteren. Bovendien kan men de satinet pop helpen door haar een oud nest te geven om daarop verder te bouwen.

Tekst en foto: Peter Otten.

Over zangkanaries

Als Columbus Amerika niet ontdekt had.....

Het is dit jaar precies 500 jaar geleden dat Columbus Amerika ontdekt heeft. Daarna zijn er op allerlei gebied nog heel wat ontdekkingen gedaan, die de wereld een ander aanzien hebben gegeven. Minder goede vondsten verdwenen vanzelf via de achterdeur of werden achterhaald door betere. Maar hoe zou de wereld er uit zien als Columbus Amerika niet ontdekt had ?

Elke menselijke samenleving is van nature nogal behoudzuchtig. Veranderingen komen er niet zomaar. Bovendien stuit elke nieuwe vondst op een zee van onbegrip en onwil: het gaat tot nu toe immers goed en met vernieuwingen weet je het maar nooit. Om levensvatbare veranderingen te krijgen, moet aan twee voorwaarden voldaan worden: voldoende denkcapaciteit en de wil om te veranderen. Als één van deze twee ontbreekt blijft alles bij het oude. Zo kon het gebeuren dat aan het begin van deze eeuw nog volksstammen in het stenen tijdperk leefden. De eerste auto's bleven nog lang lijken op rytuigen zonder paarden, ook een vorm van behoudzucht en in de Harzersport is de negentig punten grens een goed voorbeeld van zowel een gebrek aan denkcapaciteit als van de onwil om te veranderen.

Nieuwkomers in een bepaalde groep of gemeenschap sluiten zich in de regel snel aan bij de heersende situatie en de gangbare opvattingen, omdat acceptatie anders uitgesloten is. Voor de nieuwkomers in de zangsport geldt hetzelfde. Het is geen gemakzucht dat men kritiekloos alles aanvaardt. Maar iedere nieuwe vogelkweker heeft het al druk genoeg om zich allerlei zaken eigen te maken: keuze van kweekdieren, huisvesting, voeding en een hygiënische verzorging, kweekadministratie en de africhting van TT-vogels. Een lijst van punten die gemakkelijk uitgebreid kan worden. Er blijft gewoon geen tijd over om kritisch te zijn, laat

staan om met alternatieve oplossingen te komen. Zo er in de beginperiode al zaken waren die men vreemd vond, dan ebt deze bevreemding weg door een bepaalde mate van gewening. Jammer van de nog ongerijpte ideeën. Het kritisch tegen bepaalde zaken aankijken en het gewenningsproces ontwikkelen zich in tegengestelde richting. De kritiek neemt af naarmate we meer wennen en omgekeerd. Een enkele keer worden we wakker geschud omdat anderen - waaronder ook buitenstaanders - aan het oude vertrouwde gaan knagen. De reacties kunnen emotioneel hoog oplopen, denk maar aan het rumoer rond de veranderingen in het sociale verzekeringsstelsel. Wie verstandig is komt zelf in actie, niet om het nieuwe tegen te houden want daarvoor is het te laat, maar om zelf initiatieven te nemen en vorm te geven aan veranderingen met gebruikmaking van de aanwezige kennis. Wie schrijft die blijft.

Wat heeft dit met de zangsport te maken ?

We leven in een wereld waarin heel veel in een hoog tempo verandert. Ook in de vogelliefhebberij gaan er veranderingen komen of we dat willen of niet. Tegen de manier waarop dieren worden gehouden wordt nu heel anders gekeken dan enkele tientallen jaren terug. Denk nou niet dat het alleen maar aktievoerders van dierenbeschermingsorganisaties zijn. Ook vogelkwekers en gewone tentoonstellingsbezoekers hebben meer

aandacht gekregen voor het welzijn van dieren in het algemeen en van vogels in het bijzonder. Een goede zaak om de liefhebberij gezond te houden. Algemeen is bekend dat er regelmatig vragen gesteld worden over de kleine zangkooitjes. Deze zijn al meer dan honderd jaar in gebruik, met af en toe een kleine wijziging. De oudste modellen hadden houten tralies, maar de afmetingen zijn nagenoeg hetzelfde gebleven. Nieuwe generaties zangkwekers zijn hiermee doorgedaan. Omdat het zo hoorde ? Of omdat het de zangkwaliteit ten goede komt ? Of omdat de kooitjes weinig ruimte innemen, zodat je meer mannen kunt selecteren voor een wedstrijd ? Minder bekend is - maar daarom niet minder waar - dat er kwekers van zangkanaries zijn die vanwege de kleine kooi hun vogels niet op wedstrijden inzenden. De veranderde opvattingen beperken zich niet tot Nederland. Tijdens de wereldkampioenschappen in 1991 in Bern (Zwitserland), waren de zangkanaries in de kleine kooi in een aparte zaal gehuisvest, die niet voor publiek toegankelijk was. Waarom ? In elk geval niet omdat de Zwitsers zo ingenomen zijn met de zangkooi. Opmerkingen over de zangkooi staan niet op zichzelf. Voor andere diersoorten zijn er weer andere zaken. Het algemene uitgangspunt is te voorkomen dat dieren gefrustreerd raken en dienovereenkomstig gedrag gaan vertonen, om van ergere dingen maar niet te spreken. Als nieuwe opvattingen vrij algemeen in de samenleving aange-

osel

De

hangen worden, volgt er wetgeving, omdat de overheid zulke ontwikkelingen niet over zijn kant kan laten gaan. Zo is er nu een raamwet in voorbereiding die per diersoort het welzijn van dieren regelt. Een raamwet biedt de regering de mogelijkheid om op een later tijdstip met een Algemene Maatregel van Bestuur regelingen voor te schrijven die in het begin onbesproken zijn gebleven. Op dezelfde wijze kunnen regels ook verscherpt worden. Vroeg of laat zullen er regels komen op het gebied van de huisvesting van vogels. Fervente aanhangers van de zangkooi in zijn huidige vorm kunnen hooguit de wijzigingen nog een tijdje tegehouden. De keuze waar we voor staan als vogelliefhebber is; blijven we passief de ontwikkelingen afwachten of gaan we actief naar verbeteringen zoeken. Passiviteit kan tot gevolg hebben dat je plotseling geconfronteerd wordt met een verbod om op de huidige wijze de zangsport te bedrijven. Daar is de zangsport niet mee gediend. Hadden de bakens al niet veel eerder verzet moeten worden? is de terugloop in de zangsport, die hier en daar optreedt, een gevolg van het slechte imago van de zangkooi? Vragen en nog eens vragen, die hopelijk velen van u tot echt nadenken brengen. Om objectiviteit te waarborgen, moeten eerst wel alle vooroordelen opgeruimd zijn. Activiteit komt gelukkig ook voor. Op diverse shows werden Harzers en Waterslagers in universeelkooien getoond. De keuring had echter nog wel op de klassieke manier plaats gevonden. Zangwekers gaan beseffen dat de showwaarde van hun vogels zo beter tot zijn recht komt. De ervaring is dat de zangkwaliteit op peil blijft. Er zijn op dit punt geen nadelen te ontdekken ten opzichte van de traditionele manier van showen. Echte vogelliefhebbers is er veel aangelegd dat de verzorging van hun vogels van hoge kwaliteit is. Het maakt verschil of u vogelliefhebber bent of dat u vogels houdt. Ja, als Columbus Amerika niet had ontdekt, dan zouden er misschien.... Maar Columbus had wel de moed om tegen heersende opvattingen van zijn tijd in te gaan en dus ontdekte hij Amerika. Aan u om er verder over na te denken.

Namens de T.C. zang,
H.Ruiter.

De groene hylia

De groene hylia behoort tot de grasmusachtigen. Geruime tijd is deze ruim 13 cm lange vogel ondergebracht geweest bij de honingzuigers. Hij is de enige in het geslacht **Hylia**, met als soortnaam **prasina**. De persoon die hem het eerst wetenschappelijk beschreef, Cassin, deelde hem in bij de zangers en noemde hem **Sylvia prasina**. Men onderscheidt drie ondersoorten, die onderling iets in grootte en kleur verschillen, maar waar ik u niet verder mee zal vermoeien. Het verspreidingsgebied ligt in de landen benoorden de Golf van Guinee en dan verder oostwaarts als een brede gordel tot in Kenya. Men treft de Hylia's aan in de regenwouden, waar ze drittig met de vleugeltjes spreidend en sluitend zoeken naar allerlei ongewervelde diertjes. Ze hebben het vooral voorzien op schildluizen; ook was wordt graag gegeten. Ze houden zich echter niet uitsluitend op in de hoge boomkruinen, maar eveneens in de ondergroei, alsmede in de afhangende lianen en diverse klimplanten. Vaak bevinden ze zich gezamenlijk in een foeragerende groep kleine zangers. Maar gewoon-

lijk zijn zij het, die het drukt de wijkjes uitslaan. Het nest wordt beschreven als een tamelijk groot bouwset, circa 15 cm hoog en 9 cm breed. Het is aan de buitenkant bedekt met stukjes groente en spinnewebben. Aan de buitenkant ziet het er vrij slordig uit. Het bevindt zich gewoonlijk op de uiteinden van de lagere takken van het geboomte, maar ook wel in struiken of in grote kruidachtige planten. Het gehele bouwset is gesloten met uitzondering van een vlieggat, dat zich aan de zijkant bevindt. Er komen slechts één of twee witte eitjes in te liggen. De Hylia mijdt weliswaar de mensen, maar hij verraadt zijn aanwezigheid door een vol klinkend, tweetonig gefluit "wo-wo". De twee tonen worden gescheiden door een rustpauze van ongeveer een halve seconde en zij verschillen nauwelijks in toonhoogte. Hierop aansluitend, zegt Wilhelm Meise (Grzimek) laat de vogel een zangstrofe horen die klinkt als "tsjet-sjeri". Een ander geluid is een "tsjuzzz", dat lijkt op dat van een honingwijzer. Over de broedgewoonten kan ik u helaas verder niets vertellen.

KALENDER 1992

De Mexicaanse lijster

Omdat ik van de Mexicaanse lijster (*Turdus rufopalliatu*s) te weinig bijzonderheden heb kunnen vinden om er een verhaaltje van te maken, neem ik het geslacht **Turdus** - familie Turdidae - in zijn geheel - figuurlijk - bij de kop. De Engelse benaming voor de Mexicaanse lijster is overigens Rufous-backed Robin, hoewel het geen roodborst is. De Amerikanen noemen hun Roodborstlijster eveneens "Robin". Dit even terzijde. Het geslacht *Turdus* telt niet minder dan ruim zestig soorten en ik weet niet hoeveel ondersoorten, subspecies of rassen. Lijsters zijn middelmatig grote vogels, die in lengte variëren van circa 12 cm tot "reuzen" van 33 cm, dus ongeveer zo groot als onze kauw of torenkraai. Onze kleinste inheemse lijster is de koperwiek met een lengte van 21 cm. In de wintermaanden zijn ze bij ons bij duizenden te zien, vaak in gezelschap van kramsvogels. Onze grootste lijster is de Grote lijster, die ongeveer 27 cm lang wordt. De meeste soorten hebben een forse, ietwat gebogen snavel. De vleugels hebben 10 grote slagpennen en de staart heeft 12 pennen. Sommige soorten zijn effen gekleurd, zoals bijvoorbeeld onze overbekende merel of zwarte lijster, andere daarentegen zijn "bonter", zoals de kramsvogel en de roodborstlijster. De lijsters ruien maar één keer per jaar. Deze vogels zijn met recht ware kosmopolieten, die over vrijwel de gehele wereld voorkomen. De merel en de zanglijster zijn bijvoorbeeld ingevoerd in Australië, waar ze goed gedijen. Alleen op Madagascarië en nog een aantal eilanden ontbreken ze. Sommige soorten zijn uitstekende zangers. U hoeft alleen maar te denken aan onze grote en Zanglijster en de Merel. Andere uitheemse soorten produceren een liedje dat slechts heel weinig om het lijf heeft. De nesten van de meeste soorten zijn komvormig en een aantal soorten bepleistert de eigenlijke nestkom aan de binnenkant met modder of mest. De kleur van de eieren is ook erg uiteenlopend en als voorbeelden noem ik die van de merel en de zanglijster. Bij de merel is de schaalkleur meestal groenig maar bezaaid met bruinige vlekjes, zodat van de ondergrond nog nauwelijks iets te zien is. De eitjes van de zanglijster zijn prachtig groenachtig blauw met hier en daar een donker "spatje".

Meindert de Jong.

NUTTIGE WENKEN

De Bruinserie

Na de groenen en de agaten is het nu de beurt aan de bruine vogels. Deze vogels onderscheiden zich van de groenen in de pigmentbestreping. Het zwarte eumelanine z+ is veranderd in bruin melanine z. Het bruine phaeomelanine is gelijk aan dat van de groene vogels. Van de agaten verschillen de bruine dus op twee fronten nl. het eumelanine dat bij de agaten zwart was en het bruine phaeomelanine dat bij de agaten sterk gereduceerd was. Het symbool voor de bruine vogel wordt dus z rb+. Dit alles heeft gevolgen voor de kleuruiting van de bruine vogel; hij is als het ware over zijn geheel bruin: bruine bestreping en bruin tussenpigment. Dit samengaan van beide pigmenten geeft deze vogel een bijzondere egaliteit. Konden we bij de groene en de agaten nog spreken van een fijne bestreping, bij de bruine is door de aanwezigheid van het bruine tussenpigment en het bruine bestrepingsspatroon van de bestreping niet veel meer te zien. Beide pigmenten vloeien als het ware ineen. We zeggen dan ook dat deze vogels goed moeten vloeien. De bruine kleur moet tot in de toppen van de pennen aanwezig zijn. Ze mogen geen omzoring te zien geven. Dit alles heeft ook invloed op de kleur van de hoorndelen die bij de vorige series nog zwart was. Bij deze vogels zijn de hoorndelen ook bruin. Het zal duidelijk zijn dat

bij deze vogels geen spootje van blauwstructuur aanwezig mag zijn, omdat die factor het bruine phaeomelanine belemmert, waardoor de donkere bruine kleur verwaast. Juist een volle aanwezigheid van het bruin wordt gewenst. Ook in deze serie hebben we weer vogels met een witte, een gele en een orangerode bijkleur. Bruin en goudbruin met de gele bijkleur. Zilverbruin met de witte bijkleur. Oranjerood bruin en oranje roodbruin schimmel met de orangerode bijkleur.

De bruine

Deze schimmelvogel bezit een bruin bestrepingsspatroon z en een bruin tussenpigment rb+. Beide pigmenten dienen zo goed mogelijk in elkaar over te vloeien, waardoor de bestreping nauwelijks zichtbaar is. Toch zien we deze, gezien de bestreping iets donkerder van tint is, als het phaeomelanine. We kunnen dus ook hier zeggen dat de bestreping kort, fijn en goed onderbroken dient te zijn. Het tussenpigment moet boven de snavel beginnen en dient over de gehele vogel uit te vloeien tot op de stuit. Ook in de flanken dient de bestreping te zien te zijn. Het is logisch dat bij schimmel de gele bijkleur zo zwak mogelijk moet zijn om het bruin goed te laten uitkomen. Wanneer de vogel een te hooggele bijkleur bezit zal dat zeker te zien zijn in de vleugelranden. Ook zal in de pennen en de dekveer-

Goudbruin

BIJ DE KANARIEKWEEK

tjes een omzoming te zien zijn die er niet mag zijn. De bruine tint wordt ook te licht door de bijkleur. Dat kunnen we vaak goed waarnemen boven de snavel en rond de ogen, terwijl ook de borst te licht wordt door het te zeer zichtbaar zijn van de hooggele kleur. Bij een goed doorgekleurde vogel zal de aanwezigheid van schimmel moeilijk te zien zijn. Een goede waarnemer zal toch een lichte hamering opmerken. Zien we te veel schimmel dan wijst dit vaak op een te weinig bruin of een slechte kwaliteit van het bruin. Ook bij deze vogels kunnen we een groot aantal fouten opsommen. Zo zal de bruintint vaak niet diep genoeg zijn, een te brede omzoming in de pennen, te veel gele aanslag in de pennen, hoorn delen te licht of te donker, geelbezit te hoog. U merkt het weer; overal een teveel of te weinig.

HOE MOETEN WE NU MET DEZE VOGELS KWEKEN?

Het beste kweekpaar moet zo veel mogelijk bruin laten zien. Dat is een eerste vereiste. We kunnen dan de volgende kweekparen samenstellen waaruit ieder kan kiezen afhankelijk van zijn eigen vogels.

- 1) BRUINE MAN X BRUINE POP
Beide vogels moeten een diepe bruin

ne tint hebben en zo weinig mogelijk aanslag in de pennen. De vogels moeten goed vloeien. Een fijne, korte bestreping die ook in de flanken te zien moet zijn. Beide vogels moeten bruine hoorn delen hebben. Het beste kiezen we hier weer vogels die elkaar aanvullen. Wat de een te veel heeft moet de ander minder hebben. Een van beiden mag gerust wat intensief zijn als de partner dan maar voldoende schimmel laat zien. We paren zeker geen twee ideale tentoonstellingsvogels aan elkaar.

2) BRUINE HALF INT. X BRUIN MATIG SCHIMMEL

Voor dit paar gelden dezelfde eisen als bij het eerste paar.

3) BRUIN X ZILVERBRUIN

Bij deze paring lopen we het risico dat de vogels aan dieptetint verliezen, zeker als het gaat om bruine vogels. De zilver die geboren worden, zullen er positief uitspringen. Daar zal het bruin dieper worden.

4) GRAUWGOENE POP X ZILVERBRUINE MAN

Deze pop moet wel maximaal bruin laten zien. De mannen geboren uit dit paar gebruiken we niet meer in de nakweek. De bruine of zilverbruine dochters zijn wel goed te gebruiken in

de nakweek. Of deze paring een goede paring is, laat ik aan ieders beoordeling over. Het mag gerust betwijfeld worden. Wij hebben nu genoeg kwaliteit in de bruinserie om in de serie te blijven. Vroeger moest men wel naar deze paring om het bruinbezit van de "slechte" bruine te verbeteren. Als we toch deze paring toepassen moeten we er wel zeker van zijn dat de pop geen spoortje blauwstructuur bij zich heeft. Een goede tip is daarvoor te kijken naar de stuitbevedering. De kleur moet daar zachter groen/geel zijn. Jonge bruine vogels zijn in het nest te kennen aan de lichte dons, lichte hoorn delen en vooral in de eerste week aan de roodbruine ogen. Voor de tentoonstelling gebruiken we de poppen. De mannen zijn meestal te streperig en vloeien om die reden niet voldoende.

Goudbruin

De goudbruine is de intensieve tegenhanger van de bruine. De intensiefactor remt het phaeomelanine, waardoor de bestreping bij deze kleurslag veel duidelijker zichtbaar wordt in de rug en in de flanken. Door het "wegvallen" van het tussenpigment komt ook de bijkleur veel beter tot uiting. Bij deze vogels is de hooggele bijkleur dan ook goed zichtbaar, het is zelfs zo dat die bijkleur in de borst te helder wordt, zodat de vogel daar te licht wordt; een opmerking die op vele keurbriefjes gelezen kan worden. Het is bij deze vogels dus zaak een tussenvorm te krijgen van de bijkleur en het tussenpigment. De blauwstructuur is zeker niet gewenst, wel een volledige intensiviteit. Veel voorkomende fouten bij deze vogels zijn o.a. het ontbreken van de flankbestreping, te brede omzoming van de pennen (te licht, maar ook vaak te donker), een onzuivere goudtint vooral boven de snavel, in de borst en de dijen.

KWEEKADVIEZEN:

- 1) Goudbruine man x bruine pop die: matig intensief is, duidelijke flanktekening, mag hooggele bijkleur bezitten
- 2) bruine matig intensieve man x goudbruine pop

Bruin

De lachduif en

13

Creme ino: De creme ino is een van de meest voorkomende kleurslagen. De meeste creme ino's zijn naar mijn mening kweekproducten. Door de paring wildvorm x albino's of wit werden de wildvormen steeds lichter van kleur en de albino's en de witten kregen eerst een bruine waas op het dek en later ook de nekband en onderstaarttekening. De meeste creme ino's zijn nog steeds te licht van kleur. Ook de kleur van de ogen is maar zelden rood, meestal zijn ze donkerrood! Een goede creme ino moet egaal warm van tint zijn op rug- en vleugeldek. Kop, borst en onderlijf moeten ook iets cremekleurig zijn, iets lichter dan het rugdek. De creme ino wordt in schaal 1 gekeurd, want hij heeft een duidelijke nekband en onderstaarttekening (foto 13)

Albino: De albino is een spierwitte vogel met heldere rode ogen en nekband die ook wit is, toont iets anders van kleur door een andere vederstructuur.

306

Witte zwartoog: Deze kleurslag is precies gelijk aan de albino alleen deze heeft zwarte/donkere ogen. Deze kleurslag kan via een mutatie ontstaan, maar ook via geselecteerde bontkweek. De witte zwartoog moet spierwit van kleur zijn zonder enige tekening.

De nekband is gelijk als die bij de albino. Vele witte zwartogen tonen een iets licht creme waas dit is een ernstige kleurfout (foto 14).

Bont: Bonte lachduiven worden alleen in de wildvorm gevraagd en bij

14

zijn mutaties

mutaties waar geen sprake is van kwantitatieve reductie. De wildvormperzikkop mag wel als bontvorm en de isabel of pastellen niet. Het bontpatroon moet 40% tot 60% symmetrisch aanwezig zijn. Bonte nagels is een kleurfout, de nagels moeten eenkleurig zijn (foto 15). Jonge bonte tonen in jeugdkleed een pasteltint dit verdwijnt al bij de eerste rui (foto 16).
Witkop roodbruin: Deze mutatie zag ik pas voor het eerst op Vogel 91 in Breda. Hij is te vergelijken met de perzikkop alleen in plaats van dieper-

15

16

gekleurd is hier al het melanine verdwenen zodat je een witkop/borst overhoud. Ook het rug/vleugeldek is lichter dan bij de gewone roodbruine. Ditzelfde verschijnsel zien we ook bij de witsluitdiamantduifjes. De witkop zal nog in meerdere kleurslagen te kweken zijn maar daar heb ik nog geen gegevens van (foto 17).

Zijdeveder: Deze mutatie wordt niet als t.t.vogel gevraagd. Door het ontbreken van de haakjes in de bevedering, ontstaat een gefriseerde indruk. Een gefriseerde (krulveer) bezit wel deze haakjes zodat er gekrulde veertjes ontstaan. De zijdeveren kunnen bovendien bijna of helemaal niet vliegen en bij de N.B.v.V. vinden zij terecht dat dit niet gepromoot moet worden (foto 18).

Grijsnek: Over deze kleurslag zijn de meningen liefhebber/keurmeester nogal sterk verdeeld. De kweker vindt het een aanwinst voor de t.t. De keurmeester echter vindt de grijsnek een tussenvorm van zwartband tegen wit-

307

17

19

18

308

se/

De/

ZEBRAVINKEN

De Tentoonstelling

band of net andersom. Wanneer we foto 19 goed bekijken zien we inderdaad zowel wit als grijs in de nekband. Maar we zien ook dat de kleur niet egaal is maar vlekkelig! Dus kunnen we niet spreken van een grijsnek. Ook opvallend is dat de vleugelpennen wel helder grijs van kleur zijn. De grijsnek is best een kontrastrijke duif maar geen gevraagde kleurslag. Ook zou ik hem niet gebruiken om eventuele andere kleurslagen te verbeteren.

Tot slot:

Dit waren de momenteel bekende kleurslagen van de lachduif. De namen geel, gevlekt, platina, marmer enz. zijn handelsnamen of fantasienamen voor genoemde kleurslagen. De lachduif verdient best meer aandacht dan hij nu krijgt, "wie het laatst lacht". Over de vererving zijn nog maar weinig gegevens bekend, wel zijn enige gerenomeerde kwekers hiermee druk bezig, zodat we die hopelijk in de nabije toekomst kunnen plaatsen.

Tekst: Jan de Nijs

Foto's: Ton de Bruijn.

Onderschriften:

- 13) Creme ina
- 14) Witte zwartoog
- 15) Bont
- 16) Jonge bonte
- 17) Witkop roodbruin
- 18) Zijdeveder
- 19) Grijsnek

Nadat het kweekseizoen is afgelopen breekt voor ons, vogelliefhebbers, weer een nieuwe spannende tijd aan: We gaan de vogels voorbereiden op de tentoonstellingen. Er komt nog wel het een en ander kijken, voordat de prijzen in ontvangst genomen kunnen worden. Ongeveer zes weken voor de eerste tentoonstelling vangende we de vogels uit en selecteren ze op geschiktheid voor de tentoonstelling: Een goed formaat en model en goede kleur- en tekeningskwaliteiten. Let ook goed op blijvende beschadigingen zoals ontbrekende nagels of teentjes. Vogels met dergelijke gebreken zijn niet geschikt voor het tentoonstellingswerk. De vogels die we in principe geschikt vinden controleren we op de aanwezigheid van beschadigde of afgebroken veren. Met name bij staart- en vleugelpennen is dit van belang. Kapotte veren trekken we voorzichtig uit: een klein rukje in de groeirichting van de veer. De nieuwe pennen zullen in ongeveer vijf weken weer volgroeid zijn. We plaatsen de vogels nu met drie tot vier samen in een broedkooi. Houdt hierbij de mannen en de poppen apart. Dagelijks geven we ze badwater. In de kleine kooi zullen de vogels vrij gemakkelijk vet worden. We moeten hier met het voer rekening houden: geef een zaadmengsel dat geen vet-

rijke zaden bevat. In plaats hiervan kan wat extra fijne gierst aan het zaadmengsel toegevoegd worden. Eivoer, gekiemd zaad en groenvoer verstrekken we minimaal. Verder moeten we er goed op letten dat geen vervuiling optreedt. De zitstokken reinigen we regelmatig om vieze en ontstoken poten te voorkomen. Dat reinigen van de zitstokken gaat erg goed met een metalen pannespons. Ook de vogel zelf moet goed schoon blijven. Aan de onderkant willen ze nog wel eens vervuilen, vooral de zebra vinken met een lichte buikkleur. Een dergelijke vogel doen we in een badje met wat lauwwarm water. Aan dat water voegen we enkele druppels Dettol toe. We hangen het badje voor de kooi met gesloten frontdeurtjes, waardoor de vogel goed contact heeft met het badwater. Na ongeveer vijf minuten doen we het frontdeurtje omhoog, waardoor de vogel rustig de kooi in kan gaan. Na zo'n drie weken in de broedkooi zien we de conditie al verbeteren. We maken nu een tweede selectie en zetten de beste zebra vinken in een tentoonstellingskooi, liefst alleen. Omdat de vogels nog kleiner gehuisvest zijn, moeten we nog meer aandacht geven aan het voer: zorg dat de vogels niet te vet worden. Het is van belang de voeding te rantsonee-

Z E B R A V I N K E N

ren. Wanneer we echter alleen een beetje zaad in het bakje doen, moet de zebra vink te diep in het voerbakje duiken, waardoor hij zich kan beschadigen. Een goed hulpmiddel is dan om het bakje voor een groot gedeelte met schelpenzand te vullen, waarna we het bijvullen met zaad. Op deze wijze kunnen we beperkt voeren, terwijl de vogel er toch goed bij kan. Zorg er echter wel voor dat U de vogels naar de tentoonstelling brengt zonder dit zand in de voederbak, maar alleen met zaad. De organisatie van een TT kan immers niet weten dat een voerbak die nog vol lijkt te zijn, grotendeels met zand is gevuld! Ook het water moet in de gaten worden gehouden. Er zijn vogels die te veel gaan drinken. Deze zetten we op rantsoen. Het kan nodig zijn om eenmaal per dag, bijvoorbeeld bij het voeren, wat water ter beschikking te stellen. Na een half uur tot een uur verwijderen we het water dan weer. Het kan voor een liefhebber moeilijk zijn om zo minimaal te werk te gaan, maar het is soms nodig. Belangrijk is dat U als kweker zelf de vogels goed observeert en onderkent wanneer en hoe de verzorging aangepast moet worden. In een TT-kooi is het lastig om badwater te verstrekken. Toch is het van belang dat de vogels dagelijks baden. En niet alleen om hun veren te wassen, maar vooral omdat ze na een wasbeurt hun verenpak zelf gaan verzorgen. Daarom besproeien we de vogels dagelijks met een plantenspuit. Om hun eigen kooi hierbij droog te houden, laten we ze overspringen in een andere kooi, waarin we ze besproeien. Aan het water kunnen we een middel toevoegen dat de veren wat extra verzacht en meer glans geeft: Dit is in dieren-speciaalzaken verkrijgbaar. Probeer te vermijden dat de vogel recht in de ogen gespoten wordt. Na deze behandeling laten we hem weer terugspringen in zijn kooi. Na enkele behandelingen zullen we gaan merken dat de meeste vogels deze wasbeurt op prijs stellen. Een belangrijk voor-

deel is daarbij dat de zebra vinken gewend raken aan een directe benadering en daardoor rustiger gaan worden. Bij de keuring kan dat in hun (en Uw) voordeel werken. Aan de snavels besteden we ook de nodige aandacht. Een scherp puntje voor aan de snavel of schubjes erop verwijderen we voorzichtig met een schildersmesje, waarna we de snavel met wat zalf insmeren. Epithol levertraanzalf of uierzalf zijn hiervoor geschikt. Een gemakkelijk hulpmiddel om de zalf aan te brengen is een pijpenstoker. Dit is een behaard stukje ijzerdraad, dat normaal gebruikt wordt om een pijpsteel inwendig te reinigen, het is voor weinig geld te koop bij de sigarenwinkelier. U kunt de zalf aanbrengen met het uiteinde van de pijpenstoker en vervolgens insmeren met het middendeel. Op deze wijze kunt U alle plaatsen van de snavel goed bereiken, zonder de veren te besmetten. Het aflaten van de ring kunnen we corrigeren door ring en pootje met een tandenborstel en een afwassopje te reinigen. Zorg hierbij dat U de vogel goed in de hand houdt en laat het pootje steunen op bijvoorbeeld de wastafel. Droog het geheel na met een veiletje keukenrol. Als U al deze dingen in de periode voor de TT hebt bijgehouden hebt U het op de dag van het inbrengen wat gemakkelijker. U behandelt snavel en pootjes dan voor de laatste keer met zalf. Verder controleert U de vogel op ruipuntjes. Vooral aan de kop kunnen deze erg storend zijn. Met een pincet knijpt U voorzichtig het schachtje van de nieuwe veer stuk en blaast dit weg. Ook

door voorzichtig met een nagel te krabben kunnen ruipuntjes al weggevoerd worden. Tenslotte rest nog het transport naar de tentoonstelling. Het is natuurlijk van het grootste belang dat de vogels onbeschadigd aankomen. Voor het vervoer van de vogels zijn de bekende vogeldoosjes of speciale transportkistjes zeer geschikt. Doe hierin een beetje zaad om vervuiling van de vogel door zijn eigen ontlasting tegen te gaan. Als U de vogels in de TT-kooi vervoert, is het nodig dat voorkomen wordt dat de vogel gaat rondfladderen. Dit kunt u bereiken door de kooien met hoezen af te dekken, waardoor het in de kooi donker is. Onder deze omstandigheden zullen de vogels zich over het algemeen wel rustig houden.

Door bovenstaande werkwijze te volgen hebt U als liefhebber alles gedaan om Uw vogels goed voor de dag te laten komen tijdens de keuring, de spannende tijd tot het bekend worden van de uitslag is voor veel kwekers een van de moeilijkste perioden. Maar ook dat hoort erbij! Wij van de T.C. van de speciaalclub Zebra vinken wensen U in ieder geval veel succes en voldoening toe.

Nog één tip:

Houding

Bij een keuring wordt ook op de houding van een vogel gelet. We kunnen hier zelf het nodige aan doen. Begin al in de broedkooi door de stokken aan weerszijden van het frontdeurtje te plaatsen (15 - 20 cm uit elkaar). Hiermee wordt al de inleiding van de TT-kooi benaderd. De vogels zullen hierbij wat meer rechtop gaan zitten. Ook de dikte van de zitstok is belangrijk, nl. 10 - 12 mm. De stokken mogen niet te glad zijn. De zebra vink heeft zo een goede greep op de stok. Dit alles komt zijn houding ten goede.

Tekst: T.C.Zebra vinken

Foto: A.de Bruijn.

Een verhaal of waarheid ?

Een kanariekeker, die verschillende kleuren kweekt, vertelde mij dat hij met vijf mozaiek popjes maar liefst 53 jongen had gekweekt. Toen ik hen vroeg hoeveel seizoenen hij daarvoor nodig had gehad kwam hij met zijn verhaal. Het was als volgt verlopen. Vijf mozaiek popjes hadden de gehele winter, samen met verschillende andere soorten vogels, doorgebracht in een buitenvolière die slechts gedeeltelijk overkapt was. De vogels uit de groen-en bruinserie had hij binnen zitten en daarmee was hij vroeg in het seizoen van start gegaan. Deze gaven weinig kweekresultaat en begin april werd besloten om die binnenkooi te bevolken met betreffende vijf mozaieken. Die popjes leverden de ongeloofwaardige prestatie van maar liefst 53 jonge vogels. De man bleek onophoudelijk te kunnen vertellen over zijn vogels, dus bleef het voor mij "een verhaal". Omdat ik zoekende was naar aanvulling in de groenserie zat ik een catalogus door te bladeren die betrekking had op een regionale tentoonstelling bij mij in de buurt. De naam van de verhalenverteller kwam daarin voor met hetgeen ik zocht en tevens met mozaieken. Met het verhaal over deze kleurslag nog in het achterhoofd, bezocht ik hem, hij toonde mij de kleurslag die ik zocht en er werden zaken gedaan. Hierna vroeg hij, of ik even mee achteruit wilde lopen om naar zijn buitenvolière te kijken. Dat gebeurde en toen bleek, dat hetgeen ik eerder voor een verhaal had gehouden, waarheid was. Een groot aantal mozaieken zat in de tentoonstellingskooien omdat

gericht te worden. Bovendien was er nog veel keuze in een afzonderlijke vlucht. "Kijk daar" zei hij, en er werd gewezen op een vijftal overjarige mozaiek popjes die weer in de half overkapt buitenvlucht zaten. Dat waren de vijf popjes die het genoemde resultaat geleverd hadden. Als ik het niet zelf had gezien zou ik het nu nog voor "een verhaal" houden, nu ben ik er wel aardig zeker van dat hij de waarheid vertelde. Als genoemd resultaat met z.g. buitenslapers tijdens de winter, in de maand april en de daaraan volgende maanden gehaald kan worden, maken wij dan van onze kanaries misschien toch teveel kasplantjes ?

A.v.E.

O ranjepaapje

Het oranjepaapje, **Sporophila** bouvreuil, vroeger ook wel *Sporophila nigroaurantia* genoemd, komt voor in een viertal rassen.

S.b.bouvreuil in Oost Brazilië; **S.b.pileata** in Zuid Brazilië, Paraguay en Noord Argentinië; **S.b.saturata** in Brazilië en **S.b.crypta** in Rio de Janeiro en omgeving.

Alle rassen zijn ongeveer 10 cm groot. De eerste drie onderscheiden zich van elkaar door een verschil in kleuruitingen van de mannetjes in prachtkleed. Bouvreuil is aan de bovenzijde licht oranjebruin en de onderzijde is donker bruinrood tot oranjebruin; *pileata* is op de bovenzijde bruinkleurig, valer dan de nominaatvorm en op de onderzijde licht roodbruin tot roodgeelachtig; *saturata* is duidelijk veel donkerder, de bovenzijde nagenoeg kastanjebruin. Het vierde ras, *crypta*, vormt een bijzonderheid. Dat ras is pas in 1967 ontdekt door ene heer Von Sick. Het mannetje van dit ras mist het warme oranje-

bruin en ook het zwart is veel minder sprekend. Men noemt het een drager van een poppekleed.

De mannetjes van de drie rassen hebben buiten de broedtijd een lichtere snavelkleur en ze zijn overwegend ook valer van kleuren, althans in bepaalde gebieden want het is heel vreemd, niet altijd blijkt er sprake te zijn van een pracht-en een rustkleed. Is dat wel het geval, dan zijn de mannetjes tijdens de broedperiode warmer van kleur en vormt het oranjebruin een mooi contrast met het diepere zwart. De popjes zijn overwegend licht roodbruin van

kleur, hebben geen of nauwelijks enig zwart op de kop, en neigt het zwart in vleugels en staart naar grijsbruin. Hun bovensnavel is donkerder-en de ondersnavel is licht hoornkleurig, wat geelachtig.

In de beplante vollère zijn ze prima te houden en ze kunnen ook goed met andere vogelsoorten, prachtvinken bijvoorbeeld, overweg. Echter samen houden met soortgenoten wordt moeilijk zo niet onmogelijk. Kans op hevige achtervolgingen met dodelijke afloop van de een en uitputting van de andere man zijn niet ondenkbaar. Het is wellicht verstandig om deze

■ Zundert, elke 4e zondag van de maand grote Internationale vogelbeurs in Cafe Mortier aan de Wernhoutseweg te Wernhout. Van 10.00 uur - 12.00 uur. Het gehele jaar door.

TE KOOP GEVRAAGD

D-1 geelschouder troepiaal (Agelaius Thilius). P. Ermes, Beckershagen 18, 4861 SG Chaam. Tel. 01619-2059.

KLEINE ADVERTENTIES

Een interessante sportavond, een unieke dialezing over onkruidzaden als vogelvoedsel en het kweken van wildzang. **Inf. W. Höppener, Tel. 045-254425.**

Een gezond vogelbestand. Lezing met unieke dia's over o.a. voeding, huisvesting, hygiëne en het herkennen en voorkomen van allerlei problemen bij Uw vogels. Alleen onkosten vergoeding. **A. Dekkers, Raalte, Tel. 05720-53244. Ook vrijblijvend te bellen bij (ziekte)problemen bij Uw vogels.**

Een uiterst leerzame dia-lezing over Europese vogels, met interessante details over levenswijze, voortplanting en stimulering van de volierekweek. **Prof. dr. Anth. Stolk, Golfbaan 38-40, Noordwijk aan Zee, Telf. 01719-14549.**

BUFFALOWORMEN, Prima kwaliteit, altijd en snel leverbaar / Vraag prijsopgave. **J. A. van de VIES, Achterweg 80, 4171 BD Herwijnen, Telf. 04188-1534.**

Cees Scholtz heeft nog enkele avonden vrij voor een lezing met boeiende dia's over diverse onderwerpen van het vogelleven. **Tel. 075-160133**

Universeel verf 2 K, blijft hagelwit en gitzwart- hecht op oude verflagen- is slijvast en goed reinigbaar. **Fa.K & K.Forto, Dophoeveweg 12, Epe, Tel. 05780-13971-13455.**

Vogelhandelaars, winkeliers opgelet. Te koop: meelwormen, morio wormen, buffalowormen, krekels, fruitvliegjes enz. Snelle levering, scherpe prijzen. **Handelsonderneming Klopper, N.Grootst.28, Enkhuizen, Tel. 02280-17338.**

Natuurbroedblokken; Voor al uw vogels en eenden de goede maat. **Wim Jansen, Spoorlaan 3, 3911 SV Rhenen, Tel. 08385-10003.**

Te koop: uitgebreid en gebruikersvriendelijk **T.T. en ledenadministratieprogramma** voor verenigingen (samen 1100,-). Programmeur van T.T.-programma Bondskampioen Breda. **T. Hannink, Drunen, Tel. 04163-72310.**

CREAKOOIEN-DE WIJK een betaalbare kooi voor de echte vogelliefhebber, leverbaar als bouwpakket. Voor **Inf. Tel. 05224-3119 bgg. 2672.**

Rechte voorfronten ook met zware spijl en extra deurtjes: T.T. voorfronten en kooien; T.T. fonteintjes per 100 f 25.00. Bekaart volieregaa: 12.7x12.7x0.65x1000 f 107.50; 1500 f 165.00; 2000 f 215.00; 19x19x1.05x1000 f 130.00; 1500 f 185.00; 2000 f 260.00; 19x19x1.45x1010 f 202.50; 19x19x1.60x1010 f 269.00; 25.4x25.4x1.60x1020 f 181.50; 25.4x25.4x1.75x1020 f 203.00; 25.4x25.4x2.05x1020 f 255.00. Groen geplastificeerd 12.7x12.7x0.9x1000 f 164.00; 1500 f 246.00; 2000 f 328.00. Extra korting bij afname van 10 rollen. Franko vanaf f 450.00. Daar beneden f 20.00 vracht. **Cor Quartel; Richtersweg 15, Ugchelen, Tel. 055-428539.**

BIJENETERS - TANGARAS - LIJSTERS
en nog veel meer insektenetende vogels

WARNER'S BIRD'S HOME

Insektenetende vogels, knaagdieren en levende voedseldieren

Sweelinckstraat 50 7557 SJ Hengelo/OV (NL)

Tel: 074-438923 Telefax: 074-502002

OPENINGSTIJDEN: Di & Do 10.00 - 17.00 uur

JERDON SPREEUW

Tot de zeer grote familie Sturnidae, de spreeuwen, behoort ook de 22 cm grote Jerdon spreeuw. Met zijn grijskleurige kop, rozeachtige borst en onderdelen, zwarte vleugels met witte spiegel, hoornkleurige snavel en poten, is deze uit Zuidoost Azië afkomstige vogel een best aardige verschijning. Het houden van en kweken met spreeuwensorten, vereist wel enige ervaring vooral waar het gaat om de juiste voedselverstrekking. Bovendien is het van belang dat de vogels paarsgewijs in aparte vluchtjes worden gehuisvest, wil men tenminste enig broedresultaat verwachten. Het zijn beslist geen vogels voor de kooi. In een zo'n kleine ruimte worden ze spoedig veel te vet met alle nadelige gevolgen van dien. Vandaar, spreeuwen houden we alleen in ruime vluchten zo ook deze *Sturnus burmannicus*.

Foto: C. Scholtz

K.B.O.F. "De Witte Spreeuwen"

Het beste en meest gelezen Belgisch Ornithologisch tijdschrift voor vogelliefhebbers en kwekers. Verschijnt maandelijks, oplage 25.000 exemplaren alleen in Vlaams-Beigië. Het bevat elke maand 80 pagina's wetenschappelijke artikels, prachtig geïllustreerd. Alle informatie over huisvesting, houden van, verzorgen; kweken met en tentoonstellen van uw lievelingsvogels. Jaarabonnement: **700 BEF of 40 NGL**. Betalin op rekeningnummer 57.55.24.308 bij de ABN-AMRO bank te Maastricht (giro nr v/d ABN-AMRO 1033360) van 40 gulden of per eurocheque van 700 BEF aan de H. Roger Bruyninckx, Algemeen Nationaal Penningmeester K.B.O.F., Keizerstraat 13 te 3360 Bierbeek (Lovenjoel) Tel. 09.32.16.460088. **Gratis proefnummer op aanvraag.**